

MLADOSLOVENEK

„Mladostenec“ izhaja vsak drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje ter velja za celo leto 2 K. Naročnina se tudi na pol in na četrt leta plačuje in se mora poslati naprej. — Dopisi dobro došli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se morajo najdalje poslati do ponedeljka pred izdajo dotične številke.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani. — Cena oznanil je za eno stran 64 K, za $\frac{1}{2}$ strani 32 K, $\frac{1}{4}$ str. 16 K, $\frac{1}{8}$ str. 8 K, $\frac{1}{16}$ str. 4 K, $\frac{1}{32}$ str. 2 K, $\frac{1}{64}$ str. 1 K. Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (insetate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — C. kr. pošt. hran. račun št. 76.249.

Štev. 4.

V Ljubljani, dne 7. oktobra 1906.

I. leto.

Cenjenim našim naročnikom.

Sklicujoči se na „Listnico“ v zadnji številki smatramo vse one, ki nam dotlej niso naznanili odpovedi na „Mladostenca“, da ostanejo naši prijatelji in stalni naročniki. Prosimo zategadelj vse tiste, ki malenkostne naročnine še niso poslali, da to store v kolikor najkrajšem času — to pa zaradi reda, kajti red je podlaga v rodbinskem življenju, tako tudi pri nas. — Pri tej priliki prosimo vse one, ki so zavzeti za plemenito delo, katero vrši „Mladostenec“, namreč, da iztrga, kolikor se še iztrgati dá, zadnjega Slovence iz tujih verig, ki davijo toliko časa, da zadavijo vse — da se priglase upravnistvu vsi, ki bi želeli proti primerni odškodnini širiti in širiti v zadnjo gorsko vas „Mladostenca“. To delo jim bodi v prvi vrsti sveta slovenska dolžnost!

Orožja nam dajte!

Moč kakega naroda se kaže v njegovej ekspanzivnosti, to se pravi, močan narod poznamo po tem, kako se razširja in raste. V davnih časih so prihajali narodi z orožjem v roki nad druge narode ter si jih podjarmili, če ni bil napadeni narod boljše oborožen in zatorej močnejši. Podjarmljeni narod je narodno poginil v preplavu, zmagujoči pa se je z orožjem v roki polastil vsega premoženja prejšnjega prebivalca na tistem ozemlju. Vojskovodje so postajali mogočnejši, vojska pa je bila ponosna na svoj uspeh. Več glav, ko je vojščak odsekal s svojim mečem, več je veljal, bolj ponosen je bil.

Tudi dandanes podjarmljajo se sosedni narodi — seveda ne več s krvavimi meči, ampak „z uma svitlim mečem“. Tisti narod, ki ima večjo narobrazbo, ima tudi večjo moč v trgovini, poljedelstvu, obrti in industriji. Narod, ki skrbi, da se najzadnji pripadnik izobrazí do kolikor mogoče najvišje mere, narod, ki skrbi, da se zadnji mož zanima za delovanje in nehanje svojega in drugih narodov — ta narod preplavlja tuje ozemlje. Narod pa, ki z motnim vidom opazuje le še, kar se godi okrog njega, narod, čegar posameznik se nevoljno obrača od vsega, ki liki avtomat vrši le še to, kar se mu zapove, ki nima smisla za kaj višjega, ja, niti za to, da bi si sam pomagal do viška — tak narod si je podpisal smrtno obsodbo.

In mi Slovenci! Ali kažemo ekspanzivno silo? Ali stremimo za tem, da pride duh izobrazbe v zadnjo koč, da se zanima vsak posameznik za kaj več, nego za to, kar se prisiljen mora zanimati?

Bogme — reči moram — mi propadamo. Kos za kosom naše grude nam utrga tujec izpod nog, dan za dnem se ožijo naše meje — notranjost postaja gnila. Od severa, zahoda in vzhoda nas pritiskajo tuji narodi in — z uspehom. Postojanka za postojanko prehaja na tujca — vojskovodje pa (imamo jih tudi), si manejo roke, veseleči se, da so si sami dobro postlali, kaj potem, če bo treba pozneje priznati narodnost zmagovalca.

Dragi bralec! Kot človeka, kot čutečega Slovence me bolé ti dan za dnem se ponavljajoči prizori, v enem hipu bi želel, naj navda ves slovenski rod oni duh, ki naj odstrani to mlačnost, ter iz nje izhajajoči pogin, ki polagoma prihaja nad Slovence — toda sigurno.

Vprašamo se po vzroku, zakaj se obsojamo k smrti. Mar ni naš slovenski narod po naravi močan? Mar je njegov razum tako omejen, da se ne more dvigniti? Mar ga revščina tira v roke tujca? Ne, dragi bralec. Naš narod je prištevati med telesno korenjaške narode. Z razumom našega slovenskega naroda se najbrže ne more noben drugi narod kosati — najmanj naši mejaši. Ubog na premoženju ni,

saj prebiva večinoma na jako rodovitnih tleh.

Drugo je pri nas Slovincih! **Orožja nam nočejo dati v roke, — pa tudi sami si ga nočemo poiskati.** Izobrazbe nam manjka — namreč tiste izobrazbe, ki bi zadnjega Slovence usposobila, da se zaveda, da je Slovenec, da je član naroda, ki mu je tudi usojeno, svojo narodnost braniti, svoj slovenski značaj varovati, svoj delokrog širiti, mejnike narodnosti predstavljati vedno globeje v tuje ozemlje. Če sme to drugi narod, sme ravno tako tudi slovenski narod, in če ne storimo tega mi, delajo ravno to drugi z nami.

Orožja nam ne dajo v roko — naši voditelji, katere volimo na njih ukaz. Voditelje volimo na ukaz!! Strašno se to sliši — pa je res! Mi le volimo, če nam kdo veleva, niti od daleč pa ne čutimo potrebe za volitev, zategadelj se tudi nič ne menimo, kaj volimo. In navadno si volimo voditelje, ki nas puste tavati v temi, ki se prav nič ne menijo za blagor celokupnega naroda, da, mi imamo celo voditelje, ki nas na milost in nemilost prepuščajo trpinčenju tujca.

Narod slovenski! Zadnji čas je. dvanajstet se bliža ura — dvignimo se! Zastonj bilježim ta poziv na voditelje — ne, tem niti ne velja, tebi trpeči slovenski mož, tebi dobra slovenska žena na deželi — ti zahtevaj orožja, zahtevaj berila, zahtevaj berila, ki te omogoči vsposobiti, da z združenimi silami napademo nekoč oholega,

toda sedaj še močnejšega nasprotnika tujca. Orožja, duševnega orožja sem — in slovenski narod bo stopil na slovenski oder — danes nas tam še ni. Berimo, berimo mnogo, berimo vse! Učimo se, vsega se pri največji pridnosti nikdar ne bomo naučili!

Orožje sem — tako naj odmeva iz zadnje kože! Brati, mnogo hočem brati, vse hočem znati, naj doni iz ust poljedelca, rokodelca! S tem se bomo Slovenci polagoma otresli tujčeve odvisnosti, nič več ne bo treba od tujca zahtevati, naj nam da v našem jeziku berila, s katerim nas seveda zavaja v svoj tabor.

Proč s toliko in toliko voditelji, dokler nas rabijo za svojo korist! Ne voditeljev, hrane nam dajte — in hvaležni vam bomo.

Tedaj orožja nam dajte!

Posvetimo več svojih močij ljudstvu v izobrazbo!

Motil bi se, kdor bi mislil, da v našem narodnem življenju ni tokov in protitokov. Ne prestando vre v tem našem, še docela nerazvitem življenju. In nenadoma se pokaže ta proces v svojih presenetljivih posledicah, ki nas morajo osupniti, ki pa nam dajejo tudi neomajno vero v boljšo bodočnost slovenskega naroda. Evo temu jasen dokaz iz političnega življenja kranjskih Slovencev! Ko se je šlo za volitve v Ribnici, se na Kranjskem skoraj vsemogoča klerikalna stranka pač ni nadejala odpora kmetijske stranke pod vodstvom priprostega kmeta Drobničiča. Čez noč, bi rekel, je vstala, in malo da ni zmagala. Ni je poklicala k življenju liberalna stranka, ampak vzbujajoča se samozavest in rastoča razsodnost kmetijskega ljudstva. In zato v Ribnici klerikalci danes s strahom gledajo vstric prihodnjim volitvam. Če se bo strogo narodna misel v sreih pripravljenih možakov mogla razviti v trdno prepričanje, potem je takšnim osrečevalcem ali boljše rečeno poneumnjevalcem našega naroda, kakršni so klerikalci, popolni poraz gotov.

Tudi tebe, slovenski štajerski kmet čaka lepša bodočnost, tudi mimo tebe ne more in ne sme iti brez upliva duha časa, ki stremi k razsvetljenju, ki išče pota iz tisočletne teme k solnčnojasni resnici, k vsestranski telesni in duševni izobrazbi. Kajti edino-le izobrazba je oni tisti vir, iz katerega zajemamo pravo, na najboljšem temelju stoječo samozavest in narodni ponos.

Ravno v to so pa poklicane v prvi vrsti naše ljudske, narodne šole. Dandanes ga pač menda ni več slovenskega kmeta, ki bi ne spoznal vsaj kolikor toliko njihovega pomena.

Počasi prodira v našem ljudstvu zavest, da ono ni radi šol, ampak, da so šole radi njega tu. In kdor misli z jezo na tisti čas, ko je bil prisiljen hoditi v šolo in ki smatra ta čas za izgubljen, ta pač ni rojen za 20. stoletje. Žalostno je potem, če takšen človek ne ve nič boljšega kakor to, čemur se je v šoli priučil, čim najprej pozabiti.

Ljudske šole so edino-le zato, da dajo ljudstvu temelj k višji izomiki. One dajo kmetu pripomočke, s katerimi si more, če ni zaspan, sam dalje pomagati in se izobraževati. Zato mora biti odslej naša prva zahteva, da se ustanovijo nadaljevalne šole za kmetijske stroke.

Kar nam nudi ljudska šola v nežni mladosti, to si moramo, če nam je onemogočeno obiskovati še dalje strokovne šole, izpopolnjevati potom družtev. Tu nam treba predvsem praktičnega izkoriščevanja tega, kar smo pridobili. Največje važnosti za gospodarski napredek kmetijstva so podružnice c. kr. kmetijske družbe

v Gradcu. Res je, da imamo premnogo slučajev, kjer so se takšne podružnice kratkoma odklonile le zaradi tega, ker bi se s tem pomagalo na noge kmetu Slovincu. Toda ne smemo se dati ostrašiti. Naj bi se fare združevale, sestavi se naj zapisnik članov, ki so članarino že plačali in ta naj se pošlje v Gradec naravnost na osrednji odbor družbe. Vsako zahtevo po ustanovitvi podružnice morajo naši deželni poslanci podpirati. Naprednjaki! Če ne veste kam in kako, izberite si iz svoje sredine moža, ki je voljan povprašati za svet merodajne može in ki hoče za vaš in svoj blagor storiti potrebne korake. Predvsem pa se obrnite na domače učitelje. Ti najlažje poizvedo za vse podrobnosti. Ne mislite, da učitelj ne čuti z vami, da nima sreča za vaše težnje.

Velikega pomena so tudi bralna in izobraževalna društva! Seveda, takšnih izobraževalnih društev, kjer bi klerikalni kolovodje kmeta radi po svoje izobraževali, ne potrebujemo. Kjer vas je več, ki ste naprednega mišljenja, ki se ne ustrašite ne ljudij ne naporov in težav, pomnite se med seboj in obrnite se na domače učiteljstvo, če sami ne znate, kaj vam treba ukreniti. Vsak začetek je težek in tudi tu ne bo šlo brez ovir.

Bralna in izobraževalna društva so nekaki predhodniki ljudskih knjižnic. Da se ustanovljajo takšne knjižnice, osnovali sta se v središču Slovenije, v beli Ljubljani dve društvi namreč „Prosveta“ in „Akademija“, ki na svojem obširnem polju res požrtvovalno delujeta. Z največjim veseljem smo slišali, da namerava „Prosveta“ razširiti svoj delokrog tudi po slovenskem Štajerskem. Želeti bi bilo, da stori to predvsem v obmejnih krajih, torej v prvi vrsti v Slovenskih goricah.

Vsakdo bi pa naj imel tudi svojo domačo knjižnico, ki si jo naj skuša čim najbolj izpopolniti. Ako pa se mu zdi škoda denarja, naj ohrani vsaj to, kar ima. In Slovincem na čast moramo reči, da je menda ni hiše, ki bi ne premogla vsaj nekaj res koristnih knjig, zlasti leposlovnih in gospodarskih. V leposlovnih knjigah je pri nakupovanju res težka izbira. Izmed pesnikov bi naš Prešeren pač naj ne manjkal nikjer. Izmed pripovedovalcev pa posebno priporočamo Jurčiča, Stritarja in Levstika. Kakor tu, tako moramo biti previdni tudi pri izboranju nabožnih knjig zlasti molitvenikov, ker tudi tukaj ni vse v redu. Mohorjeva družba bo lahko vse boljše propevala, ko bi nas leto za letom ne zalagala s tolikimi nabožnimi knjigami. Kdor pa hoče imeti v svoji knjižnici molitvenike, temu svetujemo, naj si napravi celo zbirko samih molitvenikov. Črno na belem mu dokažemo, da sme prodati par volov, pa še ne bo mogel kupiti vseh, toliko različnih imamo. Toda šalo na stran! Dobra knjižnica je dragocen zaklad v vsaki hiši. Ona naj bo najmočnejši jez proti daljšemu prodiranju nazadnjaškega duha. Ona pa nam mora služiti tudi v utrjevanje vsega dobrega, plemenitega in koristnega. Kaj je lepšega, kakor če se v prostih večernih urah možaki zberu v tihem sobi in z odprtim srcem, z dušo, ki hrepeni po utehi pa tudi po izobrazbi, poslušajo katerega izmed svojcev, ki zna lepo čitati. Mrtva črka zadobi v ustih takšnega človeka dvojno silo in prepričevalno moč.

Toda kar se nam je utisnilo v dušo, v spomin, to treba tudi izkoriščevati in praktično izvajati (v življenju uporabljati), zlasti kar se tiče gospodarskih knjig. Nikdo še ni trpel škode, če se je ravnal pravilno po nasvetih takšnih poučnih spisov. Toda, ako se česa oprimemo, ne smemo biti nikdar polovičarski. Da nam polovičarstvo več škodi kakor koristi, o tem, mislimo, se nam ni treba prepirati. Recimo, da poizkusi naš kmet svojo srečo z umetnimi gnojili. Gotovo je nemogoče, da bi naš kmet pri današnjem primanjkanju denarnih sredstev, povzročil takšen prevrat pri obdelovanju njiv in travnikov kar po celem posestvu. Kmet mora predvsem preskušati zemljo, mora vedeti kakšna pognojitev ji najbolj prija. Zato mora začeti vedno le v skromnem obsegu in ne sme pozabiti, da le iz malega raste veliko in ne narobe. In če si sam ne zna pomagati, ima nalašč za to nastavljene učitelje-strokovnjake, ki ga o vsem

tem morejo temeljito poučiti. Nesmiseln mora biti tu vsak izgovor, češ, da se s takšnimi novotarijami ne more priti daleč. Obžalovati moramo le to, da še nismo prišli tako daleč, da bi imeli v vsaki fari vsaj enega moža, ki bi na tem polju mogel vzbuditi naše zaostalo gospodarstvo k novemu življenju in napredku s svojim — vzgledom. Kolikokrat se je že pokazovalo na velikanski narodno-gospodarski napredek nekaterih narodov, kakor Angležev, Nemcev, Dancev in predvsem naših bratov Čehov. To nima uspeha. Treba nam mož, ki bi tudi tu začeli nekako — rekel bi — z drobnim delom. To pa morejo storiti edino le kmetje, ki so se osvobodili vseh predsodkov, se otresli pogubne starokopitnosti in ki združujejo s primerno izobrazbo tudi jasen pogled za sedanje čase, ko se vrši ves napredek skokoma in ne v počasnem, komaj vidnem razvoju.

Ako dosežemo ta svoj cilj, imeli bomo tudi večje uspehe v političnem življenju. Kako daleč smo še od zdrave politike, ki si je zavestna svojih ciljev, ki more in hoče delovati vztrajno, nevstrašeno, ker ima zaslonbo — v izobraženem narodu. Le takšna politika, ki je narodna politika in ne politika posameznih poslancev in ozkosrčnih strank, more zapustiti trajen sled v narodnem življenju. Kaj je danes naša „Slovanska zveza“ t. j. zveza jugoslovanskih avstrijskih poslancev? Tista ničla, ki je ministrski predsednik baron Beck ni pozabil prezreti, ko se je sestavljalo parlamentarno ministerstvo. In njeni člani? Koliko je pri njih vpitja, da treba našemu ubogemu ljudstvu pomagati! A pomaga se strankam. In kako, o tem nočemo niti govoriti.

Da se naši trgi in naša mesta bolj in bolj ponemčujejo, da naši uradi zapostavljajo naš mili jezik, kjerkoli le morejo, da imamo danes pravcato nemškutarsko stranko Štajercijancev, to je naša politika. Danes se navajajo ogromne svote, ki je dolguje kmet, govori in besediči se o boljši bodočnosti, ki mora priti in najsi bi jo naši voditelji morali izteptati iz tal, a za pol ure je vse zopet pozabljeno, vse drvi v starem, izvoženem tiru naprej v neizogibno pogubo. Ali res še ni čas, da se naš kmet vzdrami, da zahteva iz svoje volje luč in pota k izobrazbi, k spoznanju svojega položaja in da se otrese pijavk, ki so se vsesale v njegovo telo? Davno že, davno! A vi kmetje, ki imate gotovo še kaj smisla za zdrav napredek, vrzite raz sebe verige duševnega tlačanstva temnemu nazadnjaštvu in stopite na noge. Odločni, samozavestni nastop je naša edina rešitev. A ta ima svoj temelj le v izobrazbi in v napredku! Ne govorite resnice le tedaj, ko se vam v zaduhli gostilniški sobi razveže jezik, ampak stopite na dan; združite vas naj tesna vez skupnosti in edinosti in potem je bodočnost vaša. Ako bi to bilo, bi danes ne imeli Štajercijancev. Ni res, da mora biti vsak Štajercijanec lump! Ni res, da je kakšen ubijalec le zaradi tega tako daleč prišel, ker bere Štajerca! V njihovih vrstah so možje, ki čakajo le onega trenutka, ko zaveje naši zemlji nov, svobodni duh. Ti možje, ki se niso hoteli ukloniti onemu nazadnjaštvu, ki ga razširja mlada generacija naših klerikalcev, bodo prvi vrgli Štajerca skozi vrata in vstopili v naše vrste, v vrste naprednih narodnjakov! Ali niso bili oni prvi, ki so nevede čutili, da naša takozvana sloga ni ničesar drugega, kakor dobrodošla priloznost za naše klerikalce, da morejo uspešno ribariti v stoječi, motni vodi. Takrat pa, ko bo v našem ljudstvu zmagala napredna misel, bo v nazadnjaštvom obenem tudi smrtno zadeto takozvano Štajercijanstvo.

Naj izpregovorimo še malo o nekaterih narodnih institucijah. Na mislih imamo narodno šolstvo kot takšno in z njo v tesni zvezi spojeno šolsko družbo ter Sokolstvo.

Prvi pogoj za uspešno delovanje narodnih šol je naprednomisleče strogo narodno učiteljstvo. Kako daleč še imamo do spoznanja, da je ravno učiteljstvo tisti činitelj, ki je za kmeta najvažnejši? Ali nam šola ne nudi prvih temeljev k vsestranski izobrazbi telesa in duha, k zmagovitemu napredku v naš prid in blagor, dočim naša duhovščina po večini vzgaja ljudi v

popolni enostranosti in fanatični nestrpnosti do vsega, kar ni z njo. In vzlic vsemu temu se še drzne imenovati posredovalko in učiteljico ljubezni in miru. Do tega spoznanja pač niso prišli samo veleumi vseh časov in krajev, ampak ta resnica se mora odkriti vsakomur, ki le količkaj trezno misli in presoja.

Nemara pa nam opovrže kdo, da učiteljstvo svoji vzvišeni nalogi ni kos. A to je le prazen izgovor. Res je, da učiteljstvo le prevečkrat ne doseže zaželjenih uspehov, da ne more zadostiti zahtevam svojega stanu in mladi naraščaj pripraviti za življenje čim najpopolnejši, kot jedno harmonično celoto. Toda kdo je tisti, ki s svojo nestrpnostjo, z vsemi svojimi močmi seje v mlado, dovzetno srce seme razdora, ki skuša temo vzdržati tam, kamor naj prisije solnce plemenite, edino prave vzgoje, kdo drugi, kakor tisti del duhovščine, ki išče svoj vzvišen poklic v hujskanju.

Da pa more ljudska šola doseči svoj namen in zanesti med ljudstvo z uspehom splošno izomiko, mora biti na narodni podlagi. To ni zahteva zadnjega stoletja, kakor bi mogoče nekateri kmet mislili. Ne, to so spoznali za dobro in najodločneje zahtevali vsi tisti, ki so si na polju šolstva priborili ime in trajen spomin v povestnici človeštva. In takšni možje so se našli že tedaj, ko se je misel ljudskih šol šele porodila. Ljudska šola more biti edino le narodna. In le pri nas se morejo najti takšni ljudje, ki v svoji zaslepljenosti zahtevajo za slovensko deco celo popoln nemški pouk, misleči, da boše potem znala nemški. Izkušnja nas uči, da se takšne šole najmanj obnesejo. Naj spomnim samo na prežalostne šolske razmere na slovenskem Koroškem. Zakaj nam potemtakem tak človek še zatrjuje, da je Slovenec. Naj rajši odkrito prizna, da se želi ponemčuriti, sramotiti materinski jezik in naj gre k Nemcem. Pa k pravim Nemcem in ne — k odpadnikom! Videl bo, kako hitro bo zletel skozi vrata. Poturice se izrablja in izkoristi, potem pa se jim da brco.

Pa še niste videli naših ljudij, kakšni so, kedar pridejo iz tujine, zlasti iz nemških krajev domov? Tak človek noče več poznati materinščine in čeravno ve, da ga njegovi najbližji prijatelji in znanci ne razumejo, mlati trdovratno svojo nemščino in misli, da je v pameti za celo glavo večji od drugih domačinov. Pa ni! In vsak zavedni, pametni gospodar bi storil najbolje, da takšno prismo do požene iz hiše.

Naj navedem še nekaj. Ni še leto tega, ko so objavili slovenski časniki par uradnih stvari iz neke občinske pisarne na slovenskem Štajerskem, ki so bile pisane v tako imenitni nemščini, da celo veliki češki časniki niso vedeli boljšega storiti, kakor omenjene stvari iz slovenskih časnikov čim prej ponatisniti, svojim neštetim bralcem v zabavo in smeh. Dobro se še spominjam, kako so mi Čehi kazali dotične članke in se niso mogli načuditi. A vsem sem mogel brati iz očij uničujočo sodbo, da se kaj tako sramotnega more zgoditi pač le na Slovenskem.

Ako tujec pride k nam in vidi naše šolske razmere v nekaterih krajih, pa je primerja s svojimi domačimi, kaj drugega, kakor smejal se nam bo in nam radevolje prepustil prvenstvo v nazadjaštvu in zaslepljenosti. Kdaj bo pač prodrlo prepričanje, da je velika in lepa narodna šola ponos in dika svojega kraja?

Kakor pa naše ljudstvo še ni spoznalo pomena narodnih šol, ravnatoko malo se zaveda svoje dolžnosti napram naši dični šolski družbi. Družba sv. Cirila in Metoda je storila za naš narod toliko, da je brezdvomno vzvišena nad vsako kritiko. Vselej je skušala pritegniti nasé vse stranke in vse sloje naroda brez razločka. In vsi so si šteli v čast delovati zanjo in s tem tudi za sebe, oziroma za narod. Da naša šolska družba ni zašla na strankarska pota, kakor se ji je semintja predbacivalo, to pač najbolje dokazuje rastoče zanimanje za njo in leto za letom se množeče podpore. Naj bi ne bilo nobene veselice, nobene gostije ali kakšne druge prireditve, pri kateri bi se ne našel rodoljuben mož, ki bi zbrane spomnil na šolsko družbo. In če more primerno razložiti pomen te prekornostne družbe, naj to stori, da vsakdo z veseljem seže

v žep in ne le, da se pobiralca iznebi, kakor sitne muhe. Res je, da ga skoro ni težavnejšega in nehvaležnejšega posla, kakor našega kmeta prepričati o nujni potrebi izključno slovenskih šol. Toda z vztrajnostjo se mora nadomestiti to, kar se ne da v trenutju doseči. Zato pa opetovano pozivljamo inteligenco po mestih in trgih zlasti pa naše učiteljstvo ter srednje- in visokošolsko dijaštvo, da vendar že enkrat prazne besede in fraze pusti na stran, pa se oprime resnega dela. Treba pripravljati tla, da bo mogla v njih uspevati in procvitati najkrasnejša in najodličnejša naša narodna institucija — Sokolstvo.

Sokolstvo je za naš narod dalekosežnega pomena, ki se umeva še vse premalo. Ravno Sokolstvo je merilo narodnega duha. Ono je najmočnejša zaslonba telesnega in duševnega napredka. Le silni narod ima dandanes zagotovljen obstoj. Kajti silni duh potrebuje zdravo, silno telo. To resnico je potrdila in dokazala tisočletna izkušnja.

Tudi proti Sokolstvu, proti tej eminentno narodni instituciji v najčistem pomenu besede, ima naš kmet polno predsodkov, ki seveda prihajajo iz klerikalnih krogov. Sokolstvo ne more in ne sme biti nikdar drugačno, kakor izključno le narodno. Ono ne sme kot takšno služiti nobenim sebičnim namenom, nobeni stranki, ampak edino le vzvišeni misli narodnosti in napredku. Vse drugo pomenja njegovo propast. In oni, ki so ustanovili v Jesenicah na Kranjskem telovadno društvo „Orel“ na klerikalni podlagi, pač niso nikdar pojmi sokolske misli in je ne bodo. Vodila jih je pri tem početju le želja, da zanesejo v sokolsko organizacijo prepir in razkol. V takšnih podjetjih se pač mora sveto navdušenje za sveto stvar umakniti najumazanejšemu strankarstvu in vzlet pravega sokolskega duha podlosti nizkotnih duš. Da pa takšni pojavi Sokolstva v razvoju ne bodo mogli zadržati, o tem ni dvoma.

Tudi v naših krajih se mora Sokolstvo razširiti, tudi pri nas naj najde sokolsko geslo odmev v stoterih sreih. V vsakem večjem kraju bi moral biti „Sokol“. Prekrasen a za sedaj neizvedljiv je načrt prvih zaščitnikov sokolske misli, da bi naj ta organizacija prepregla ves narod in da bi naj imela vsaka vas ali vsaka fara svoje telovadno društvo. Mislimo pa, da tudi do tega še pride. Toda dokler bo naš kmet smatral še celo šolo za nadlogo in dokler ne stre spon nazadnjaštva, dotedaj se ta misel pri nas ne more ukoreniti in najti razumevanja. Da pa spoznamo glavni namen Sokolstva, ki stremi za ojačenjem značaja in svobodomiselnosti svojih članov, za to nam treba trdne volje in neupogljive močnatosti. Nikdo ni Sokol, kdor zna le telovaditi. Ustanovitev sokolskih društev je torej znamenje, da se v dotičnem kraju dviga narodna samozavest in ljudski ponos. Zato pa morajo v to poklicani faktorji (činitelji) napeti vse svoje sile, da bo mogel „Sokol“ razpeti svoja krila nad celo Slovenijo v zmagonosnem, svobodnem vzletu.

Da torej dosežemo vse te naše cilje, treba nam organiziranega dela. In to delo ima predvsem nalogo, da skuša narod sam organizirati. Ideje, prekrasne, rešilne misli izpodbujajo in kličejo speče sile na dan, vztrajno delo pa je združuje in veže v organsko celoto. Nikdar ne proderemo, ako se ne sklenemo v tesno bojno vrsto. Naprednjaki! Tudi nam mora napočiti zora mladega dne v našem narodnem življenju. Zatorej na delo! Ledine je veliko, a z nami je svobodni duh, izobrazba in prosveta. Z nami naj bo še trdna volja, ki se ne mara ukloniti nazadnjaštvu. V vztrajnem delu leži naša bodočnost in z njo tudi bodočnost celega slovenskega naroda.

— d —

Politični pregled.

Slovaki in madžarsko nasilje.

Na Moravskem je zborovala minuli teden češka klerikalna stranka. Na shod je prišlo tudi mnogo Slovakov iz Ogrske. Ljudski shod v Velehradu je odposlal nato papežu v Rimu sledeči brzojav: „30.000 vdeležencev shoda v

Višehradu se obrača s prošnjo do prestola Vaše svetlosti, da bi se Vaša svetlost blagodušno usmili na katoličanov na Ogrskem in preprečila zasledovanje in preganjanje slovaške katoliške duhovščine po ogrski vladi in ogrskih škofih.“ Na tem shodu je prišlo do ostrih besed, naperjenih proti madžarskim katoliškim škofom.

Francosko-angleško zблиžanje.

Vedno bolj jasno postaja, da je vnanjim zastopnikom Francije in Anglije še nekaj drugega na srečanju, in ne samo prijateljski medsebojni odnosi. Če tudi so morda ponovne trditve nacionalističnega Liberté (Svoboda), da je vojaški dogovor med obema državama že dognan, pretirane, vendar je gotovo, da se prizadevajo tako v Franciji kakor v Angliji združiti taki krogi, ki so nasprotni silnemu trgovinskemu razvoju Nemčije, v svrhu skupnega cilja. Kaj mora to biti? Gotovo nič drugega nego spraviti v nevarnost mir v Evropi. Socialistični francoski listi že napovedujejo boj taki, za mir nevarni zvezi.

Vstaja na Kubi.

Boji se ves čas nadaljujejo. Da napravi konec prelivanju krvi, je poslal predsednik Združenih držav na otok svojega vojnega ministra, z naročilom, da poroča o položaju, v resnici pa, da doseže sporazum. V Kubanskem vodovju je že vse polno križark in torpedovk Združenih držav. Predsednik Kube, Palma, je pripravljen odstopiti.

Ustava v Perziji.

O priliki razglasitve ustave v Perziji je prišlo v Teheranu do velikih nemirov, ki jih je vprizorila zlasti napredku sovražna duhovščina. Prijatelji ustave, med katerimi je zlasti mnogo trgovcev, ki so svoje prodajalne zaprli, so se podali na angleško poslaništvo, da prisilijo na ta način saha do odločilne besede. Zdi se, da so zdaj vse ovire mirnemu razvoju odstranjene. V prvič odkar obstoji današnja perzijska država, bo sklican tam narodni zbor, ki bo štel 156 poslancev (60 iz Teherana, 96 iz drugih krajev; Teheran je glavno mesto dežele in šteje četr milijona prebivalcev). Poslanecem je zajamčena nedotakljivost. Volitve se imajo vršiti vsake dve leti.

Revolucionarna Rusija.

V Baku je artilerija streljala s topovi v restavrantu „Berlin“ in „Sebastopol“, ker je policija naznanila, da se je iz imenovanih hiš streljalo na policaje in vojake. Obstreljevanje gostilen je trajalo pol ure ter sta bili dve osebi ubiti, mnogo pa je ranjenih. Obe hiši sta do tal porušeni.

Za glavo Nikolaja II. Londonski „Daily Express“ poroča iz Geneve, da na tisoče proglasov, ki so bili tiskani v Genevi in Curihu in utihotapljeni v Rusijo, obetajo 65.000 rubljev tistemu, ki umori carja, polovico te svote pa za glavo carjeviča. V proglasu ni rečeno, kdo da plača in kje bo izplačana omenjena svota. Na koncu pravi proglas: Bodi gotov, da bode svota izplačana v treh dneh tebi, oziroma tvojim sorodnikom, ako pogineš izvršiti ta slaven junaki čin. Pojdi in osvobodi nas carizma in ustala Rusija te bo blagoslavljala.

Umorili so drugega poveljnika luke v Helsingforsu. V okraju Samara je silna lakota. — Ker revolucionarji nameravajo izvršiti atentat na carja, ko se povrne v Peterburg, — so poskrbeli za najširše varnostne naredbe. Petrov dvorec straži 30.000 vojakov. — Revolucionarji so zadnji čas oropali okrog štiri sto tisoč rubljev. — Vila v lovskem revirju Carskega sela je pogorela. Uničenih je mnogo dragocenosti.

Zagonetno aretiranje. V Peterhofu so aretirali neko odlično damo ter jo pripeljali z močno eskorto v Petrograd. Voz, v katerem so jo peljali s kolodvora v petropavlovsko trdnjavo, je spremljalo deset orožnikov na konjih.

Obsojeni nemški podaniki. Nemška državljana Boris Druganov in Vera Stolterfoth sta bila te dni obsojena vsad na 15letno prisilno

delo v Sibiriji, ker so našli v njunem stanovanju mnogo bomb. Senat v Lubeku, kamor je Vera Stolterfoth pristojna, je zahteval pri ruski vladi, da mu Vera izroči.

Požar v rusko-kitajski banki. V rusko-kitajski banki na Nevskem Prospektu je nastal požar, ki je uničil tudi arhiv. Večina vrednotnic so rešili.

Ropi v Petrogradu se predrzno množe. Dne 26. m. m. so oboroženi roparji na treh krajih udri v trgovine ter izropali vzpričo lastnikov blagajne. Med roparji so baje tudi izobraženci. Včeraj so štirje oboroženi roparji na ulici napadli blagajnika neke tovarne ter mu vzeli 16.000 rubljev. Na zasledovalce so streljali ter ušli.

Na kolodvoru v Moskvi so oboroženi možje napadli tovorni vlak ter odnesli več zabojev revolverjev in patron.

V Nikolajevu so roparji pobili neko židovsko in neko kristjansko rodmino. — V vasi Kanonovka pri Poltavi so roparji napadli graščino ter odnesli blagajno z 10.000 rublji.

S Koroškega.

Porotne obravnave v Celovcu. 24. sept. je stal pred poroto Andrej Lukanč iz Obirskega. Dne 23. aprila t. l. so našli v neki drči ob potu iz Koprivne v Globasnico 37letno beračico Amalijo Gradišnik mrtvo, z razbito glavo. Vse je kazalo, da jo je nekdo vrgel črez pečine. Sum je takoj letel na Lukanča, katerega je videl koprivniški provizor g. Hojnik v družbi z Gradišnikovo. Lukanč je izpočetka tajil, potem pa je le priznal, da ga je Gradišnikova zmerjala in da jo je zato porinil črez pečine. Obsojen je bil na 6 let težke ječe poostrene z enim postom vsak mesec in temnico dne 17. aprila vsako leto. — Zaradi tatvine je bil 25. sept. obsojen na 18 mesecev dninar Janez Strussnig, ki je ukradel v Trgu kramarju Sasslerju 1240 kron. — Isti dan je bil obsojen na pet let težke ječe dninar Janez Koller, ki je v Zg. Milštatuz zažgal neko gospodarsko poslopje, ki je popolnoma pogorelo. Ogenj je tudi poškodoval hišo. — Zaradi zločina proti pravosti je bil obsojen A. Kappus iz Schosbacha na 15 mesecev težke ječe, poostrene z enim postom vsak mesec. Glavna priča, komaj štirinajstletno dekle je bilo v drugem stanu. Iste krivde oproščen je bil Peter Tschernuter. — V sredo 26. sept. je bil težke telesne poškodbe obtoženi Fr. Lassnig iz Rengersdorfa v vogliškem okraju oproščen. — Zaradi tatvine je bil obsojen Maksimilijan di Galo iz Moggio v Italiji na 6 let težke ječe poostrene s postom vsak mesec. Ukradel je dinamit iz Lessacherjeve shrambe v Mlinarjah, potem konjski koc in par škorenj nekemu hlapcu v beljaških toplicah, nadalje večini drvarjem obleko in druge stvari. Nato se je preselil v Zilsko dolino v šmohorsko okolico, kjer je zopet odnesel, kar mu je prišlo v kremplje. Končno je ukradel še Podkorenem nekemu Grošelju kolo. Na Jesenicah so ga potem ujeli. — Dne 27. septembra so stali pred poroto trije ključavničarski vajenci iz Trga, ki so dne 15. junija t. l. vlomili v poštni urad v Trgu, kjer so ukradli dve denarni pismi s 5263 K in nekaj gotovine in znamk v vrednosti 134 K. Orožnikom se je posrečilo zaslediti storilce, ki so imeli v nekem skednju, kjer so večkrat popivali, spravljene ukradeni denar. Dobil so še 2300 K. Dokazalo se jim je tudi, da so že prej storili več tatvin. Obsojeni so bili eden na pet let z enim postom vsak tretji mesec, drugi na dve leti in pol in z enakim postom, tretji pa na 13 mesecev z enim postom vsak mesec. — 28. septembra je bil obsojen Jože Trampič, zidar v Plešerki, občina Hodiše, na šest mesecev stroge ječe, poostrene z enim postom vsakih 14 dni. Obtožen je bil uboja. Dne 29. julija t. l. je bilo precej živahno v Staudmanovi gostilni v Plešerki. Začeli so se prerivati in Trampič je vrgel Rudolfa Janšeta ob tla in suval z noge v glavo. Ko so se spravili iz gostilne, je Trampič udaril Janšeta s kolom po glavi. Janše se je opotekal par korakov in potem padel. Drugi so mislili, da je v pijanosti zaspal in so ga pustili. Drugo jutro

so ga našli mrtvega na istem mestu. Trampič je priznal, da ga je udaril, pa se je zagovarjal, da se je moral braniti. Porotniki so zanikali uboj in sodišče ga je obsodilo le zaradi preko-račenja silobrana. — Isti dan je bil obsojen na šest let težke ječe, poostrene z enim postom vsak mesec, postopač Jernej Plešovnik, rojen v Št. Vidu v Podjurski dolini. Dne 3. aprila t. l. ponoči je ukradel v družbi z nekim Fograšem županu Boštjančiču v Št. Vidu 105 K denarja in raznega blaga v vrednosti 60 K. Fograša so ujeli, Plešovnik pa je ušel. Potem je bil v službi pri nekem Nemečku, lastniku gugalnice, kateremu je ukradel okrog 1050 K, nakar je pobegnil na Laško. Od tam se je vrnil zopet na Koroško ter v Beljak, kjer je iz neke pisarne zopet odnesel manjšo svoto. Nato se je odpeljal v Št. Vid ob Glini, odkoder je v družbi nekega Köchlina prišel v Celovec. Dne 9. junija sta vlomila v cerkev na Karnskem gradu, ukradla iz tabernaklja kelih, ki je vreden 40 K in iz puščice 1 K 80 vin. gotovine. Ker se je Plešovnik ranil z revolverjem, ki ga je ukradel v Beljaku, je šel v celovško bolnišnico, in tu so ga potem zasačili. Po prestani kazni ga vtaknejo v prisilno delavnico. Star je ta prebrisan tatič šele 19 let.

Poročil se je v Šmihelu nad Pliberkom veleposestnik g. Josip Kraut, brat odvetnika g. dr. Al. Krauta v Kamniku, z gđ. Uršiko Leitgeb.

Radi težke telesne poškodbe od celjskega sodišča zasledovani kleparski pomočnik France Šušteršič je bil prijeto v Celovcu ter oddan deželnemu sodišču.

Zastrupil se je na Plati na Koroškem otrok s tem, da je jedel pasje česnje, za čimer je umrl.

Utonila je pri zadnjem velikem deževju 16letna hči Legatova v fužinskem jezu.

Obiskovalcem „Narodnega Doma“ v Velikovecu sporočamo, da se je ravnokar storil potreben korak, da bo v bodočnosti postrežba dobra. Glede pijače se mora reči, da so se že dosedaj točila boljše vina kakor po drugih gostilnah v mestu. Kar zadeva kuhinje, je znano, da je ista nekaj mesecev sem zares izvrstna. V „Narodnem Domu“ se more tudi prenočiti, ker je več sob pripravljenih za tujce. To slednje priporočamo zlasti tujim gostom prihajajočim v Velikovec, da jim ni treba izstopati v nasprotnih gostilnah.

Štajerske novice.

Izpred porotnega sodišča v Celju. Dne 21. minulega meseca so se imeli zagovarjati 19letni Ferdinand Marinšek, 28letni Anton Reenik, 19letni Albin Bobik, 18letni Bernard Bobik. Vsi so doma iz Prelog pri Konjicah. Obdolženi so umora, izvršenega nad Janezom Orosem, ki je prepredil, da ni dobil Marinšek njegove sestre za ženo. V sled tega se je rodilo tako hudo sovraštvo, da se je sklenil Marinšek osebno maščevati, kar je v družini zgoraj omenjene trojice tudi storil. Marinšek je obsojen na 18 mesecev, ostali so vsled pomanjkanja dokazov oproščeni.

Izpred porotnega sodišča v Mariboru.

Čez 7 let pride vse na dan. Resnico tega ljudskega pregovora čutijo zdaj Rajmund Wieser iz Celja, leta 1899. občinski predstojnik v Hočju ter lastnik spirituoznega skladišča istotam, Andrej Kolar iz Pečk pri Makolah in Marija Risa iz Nesbiš pri Šmarju pri Jelšah. Stvar je bila takale: 5. maja 1899 je začelo goreti prej imenovano skladišče Wieserjevo ter pogorelo do tal. Do letos se ni izvedelo, kako je ogenj nastal in je Wieser dobil 28.000 K zavarovalnine. Kolar in njegova priležnica Risa sta bila takrat Wieserjeva uslužbenca. Pred veliko nočjo letos sta se pa Kolar in Risa, ki sta stanovala v Gratweinu pri Gradcu sprla in je Risa Kolarju zagrozila, da ga ovadi, ker je zažgal Wieserjevo skladišče in dobil zato 100 gld. Na ta način je prišla stvar v javnost, ker jo je slišal sosed, vsled česar so stali vsi trije imenovani pred sodiščem. Wieser je bil

obsojen na tri, Kolar na dve, Risa pa na eno leto, ter skupaj v povrnitev škode 28.000 K.

Pretep. V Možgancih pri Ptujju je bil 30. avgusta t. l. pred hišo kmeta Soka pretep, ki se ga je udeležil tudi Sok s svojima sinovoma. Pri tem je 21letni Fr. Sok udaril s planko fanta Martina Horvata ter mu zdrobil lobanjo, da je kmalu umrl. Sok je bil le zaradi preko-račenja silobrana obsojen v 8 mesečno ječo.

Požigalec. 54letni Ivan Benkovič je bil do leta 1903. lastnik hiše, katero je pa prodal svojemu bratu Francetu, ki mu je pri prodaji obljubil dosmrtni kot in hrano. Ker se pa Ivan Benkovič odslej ni nič več brigal za nobeno delo, ga je brat zapodil od hiše. Ivan je šel služiti za hlapca, pri tem pa vedno mislil, kako bi se maščeval nad bratom. Zato mu je 22. julija letos zažgal hišo, ki je pogorela do tal. Škode je bilo 640 kron 80 vin. in France Benkovič ni bil zavarovan. Ivan Benkovič je priznal zločin in bil obsojen na 5 let težke ječe.

Zavrjnjeni ljubimec. 23letni Franc Cmor z Ogrskega iz Mattolyada je bil usnjarski pomočnik v Radgoni. Tu je imel ljubavno razmerje z Marijo Divjak, ki se je kaj rada zabavala z njim. Ko ji je pa Cmor izjavil, da jo vzame za ženo in ko je še šla 15. avgusta z njim v njegov rojstni kraj, začela je Divjak plesati z drugimi fanti, Cmorju pa povedala, da ga ne mara, ker hoče ostati „ledik pa frej“. Cmor je bil zaradi tega ves razjarjen, pravil ljubljenci, da si kaj naredi, a vse ni nič pomagalo, ona ga ni marala. Cmor je odšel nato zopet v Radgono, dekle pa je šlo k staršem. Ko sta se pa 17. avgusta srečala na neki poti, je Cmor znova prosil ljubezni Divjakovo, ki je pa zopet z vso trdovratnostjo odbila njegovo prošnjo. Cmor jo je prosil, naj mu vsaj da levo roko v slovo. Ta je to storila. Komaj pa se je to zgodilo, je potegnil Cmor samokres in ustrelil trikrat na ljubico. Zadel jo je le na lahko. Obsojen je bil na 2 in pol leta ječe.

Oproščen poneverjenja. 36letni Franc Klampfer iz Krčevine pri Mariboru je bil obtožen, da je kot vodja deželne erarične sadjarske šole v Dragaljevcu pri Bjelinu v Bosni poneveril 587 kron 35 vin. uradnega denarja in zbežal. Dasi je obtoženec priznal, da je bilo manj denarja v blagajni, kot bi ga moralo biti, so porotniki vsa vprašanja o njegovi krivdi zanikali, zato je bil popolnoma oproščen.

Vlaka skupaj trčila. Dne 28. septembra zjutraj trčil je osebni vlak št. 33 pri Judendorfu na Gor. Štajerskem vsled napačno postavljenega tira ob tovorni vlak št. 139. Lokomotiva osebnega vlaka je bila vržena s tira in štirje vozovi popolnoma razbiti. Trinajst oseb je bilo težko in 3 lahko ranjenih. Navzoči zdravniki so jih obvezali. Največ ponesrečencem so zlomljene noge in hrbet. S posebnim pomožnim vlakom so prepeljali ponesrečence v bolnico v Gradcu.

Samomor obsojenca v Celju. 11. sept. bil je obsojen pred celjskimi porotniki, kakor smo poročali, radi hudodelstva proti pravosti ključavničar Gaschina iz Šoštanja. Ker ga nihče ni videl od 17. m. m., se je splošno govorilo, da je pobegnil v Ameriko. Še le dne 26. m. m. našla ga je neka ženska v podstrešnem prostoru njegovega stanovanja. Oblečen je bil v praznični obleki, in viseti je moral najmanj celih osem dni, ker bi ga drugače moral poprej kdo v trgu videti! Čudno se vsakemu zdi, akoravno se je mnogo govorilo, da je obsojeni Gaschina pobegnil, da se ni naša — sicer neumorno pridna — žandarmerija za te govorce čisto nič brigala, med tem, ko se ona za druge bolj malenkostne zadeve noč in dan trudi in tuhta, kako bi kakega njej nepriljubljenega „zločinca“ iztaknila! Tega samomorilca pokopali so brez vsake slovesnosti.

O umoru svoje žene Bedraču iz Lancevasi pri Sv. Vidu se poroča: 15. m. m. je prišel mizar Anton Bedrač iz Lancevasi pred svojo ženo in silno zahteval, da mora iti z njim v Ptuj. V rokah je imel brivno britev in pretil,

da bo ženi vrat prerezal, če ga ne bo ubogala. Njena mati, nič dobrega sluteč, ga je začela pogovarjati in miriti, toda v zahvalo jo je z britvijo na obrazu ranil. Nato je gnal ves divji in britev vihteč ženo pred seboj proti gozdu. Tam je imel skrito rovnico, katero je sedaj pograbil in zamahnil z njo ženi čez glavo, tako da je takoj padla in kmalu umrla. Ta umor je videl neki mož, ki je stal v bližini in začel klicati na pomoč. Bedrač je nato zbežal v gozd in se zaklel, da se hoče nad pričo umora maščevati. Bedrač se skriva v bližini svoje domačije, a ga v kljub temu še niso našli. Orožništvo ga v spremstvu enega obč. odbornika pridno zasleduje, toda doslej zaman. Zadnjič so njegovi zasledovalci šli čisto vstric njega, ko se je za grmom ob cesti skrivil. Ljudstvo si ga najbrže ne upa prijeti, ker je zagrozil, da bo postreljal vse svoje preganjalce. V resnici ima tudi ostro nabit revolver seboj. — Od druge strani pa se poroča, da se je posrečilo Bedrača vendar le vloviti in sicer na ravno tistem mestu, kjer je ženo umoril. Vkljenjenega so prepeljali k okr. sodišču v Ptuj. Ponoči pa je Bedrač v zaporu umrl in sicer na zastrupljenju. Morilec se je zastrupil in si sam končal življenje, da bi ušel sramoti — vislice.

Elektrika v Trbovljah. V Trbovljah so izvršili velikanske električne naprave. Vse stroje in razsvetljavo preskrbuje elektrika. Cela cementna tovarna bo v enem letu delovala samo z elektriko. Električno proizvajajo stroji s 100 do 150 konjskih sil. Imajo pa samo takozvani „Drehstromm“. Za Savo sedaj delajo priprave za velikansko sesalko, ki bo gnala vodo kakih 500 metrov visoko na hrib, kjer bo velikanski reservoir in od koder bo potem voda napeljana po vsem Trbovlju, to se pravi, kjer jo rabi premogokopova družba. Gotovo je, da električne naprave v tako velikanskem stilu ni blizu.

Nenavaden čin bika. Veleposestnik Lovrenc Gačnik v Ročici pri Mariboru je eno preteklih noči slišal v hlevu čuden ropot. Ko je v sami srajci letel iz sobe tja, je videl, da se je dveletni bik odvezal in hotel ravno iz hleva. Gačnik je bika peljal k žlebu. Ko se je pa sklonil pod žleb, da bi našel verigo, je skočil bik nanj. Kaj je storil nad njim, se ne da povedati. Ko bi bil bik človek, bi bil kaznovan po § 129 b kaz. zakonika. Bik je Gačnika tako zdelal, da se je mogel vleči le par metrov proč, kjer je obležal nezavesten in kjer sta ga našla žena in sin. Gačnik je dobil hude notranje poškodbe in tudi prsni koš je poškodovan vsled velike bikove teže. Taki slučajji so pač redki, če se sploh kdaj dogajajo.

Na pošti v Rečici se je nastavljal s 1. okt. poštni pot, ki bo obhodil šestkrat na teden kraje: Sp. Rečica, Nizko, Varpolje, Št. Janž, Grušovlje, Zg. Pobreže, Sp. Pobreže in Trnovce. V Sp. Rečici, v Št. Janžu, Zg. Podbrežah in Trnovcah bo poštni nabiralnik.

600 K je zakegljal v Mariboru 26letni Franc Kokol iz Majšperga pri Ptuj. Dva neznanca sta ga spravila k tej igri, kjer je veljal vsak lučaj 10 kron. Kokol pride pred sodišče, ker je zaigral pri tem 350 K, ki so bile last firme, pri kateri je Kokol uslužben kot trgovski potnik.

Vlak skočil s tira. 27. m. m. ponoči je v Poljčanah skočil s tira tovorni vlak in je imel vsled tega zjutrajni brzovlak 1 uro 16 minut zamude. Druga nesreča se ni zgodila nobena.

Z odra je padel v Mariboru 47letni delavec Ivan Gačnik, ko je delal pri gradnji nove pripravnice. Pri tem si je zlomil rebra in roko ter se tudi drugače hudo poškodoval.

Utonil je 52letni hlapec Fr. Ostruh pri Sv. Lovrencu nad Mariborom. Napil se je žganja, ki ga je vrglo v potok, kjer je našel nesrečno smrt.

V službi ubit. V Celju na kolodvoru je napajalnik za stroje padel na nekega starega uslužbenca, ki ga je smrtno ranil.

V konkurz je prišel trgovec v Konjicah Karel Glojek.

Požar. Iz Slov. Bistrice poročajo, da je 20. m. m. ob štirih zjutraj začela goret krma Hirtenlehnerjeva v Ogljenšaku. Požar je uničil

vsa gospodarska poslopja, vso krmo, vozove in kmetško orodje, pod zlo je šla tudi ena svinja s tremi mladiči. Hišo so rešili, ker so prišli ljudje gasit. Škoda je 3 600 K. Kako je požar nastal, se še ne ve. Hirtenlehner je bil deloma zavarovan.

Slovenski inženir Fran Lupša, ki je bil dalje časa v Siamu, se vrača v domovino in dospe te dni med svoje.

Stekel pes ogrizel šest oseb. V petek dne 21. m. m. je v smeri od Planine oziroma Dobjega pritekla proti Št. Jurju večja psica, na koji je bilo na prvi pogled opaziti steklino. Žival je bežala iz Št. Jurja v Štore in odtod proti Teharjem. Kar ji je nasproti prišlo vse je obgrizla. Kolikor se je dalo dognati, je obklala šest oseb. Ljudstvo po vaseh je zato zvedelo in bilo nemalo razburjeno. V Štorah se je pa sin tovarniškega ravnatelja Jelleka spravil primerno zavarovan na zasledovanje psice. V resnici jo je došel na poti med Štorami in Teharji, ter jo ustrelil. Obgrizenim osebam so rane najprej v celjski bolnišnici izprali, potem pa poslali v Pasteurjev zavod na Dunaj. Takoj se je razglasil pasji kontumac za mesto Celje in prizadete občine.

Drevo je zmečkalo 29letnega Matijo Otopca v Zagodičevem gozdu v Spodnji Ljubečni pri Mariboru. Umrl je vsled notranjih poškodb drugi dan.

Toča je pobila 22. m. m. v ormoškem okraju in padala 6 minut. Bila je debela kot lešniki. Napravila je precej škode po vinogradih.

Ogenj. Pogorela je 23. m. m. viničarija Josipa Kolarič v Tržovi blizu Maribora. K sreči se je viničar še o pravem času zbudil, da mu je bilo mogoče iz hiše priti. Zgorelo je do tal. Tri metre oddaljeni hlev, ki je že tudi začel goret, sta z nevarnostjo za lastno življenje rešila mladenič Konrad Verlič in viničar Jakob Knupleš. Zadnji je bil že 7krat pri požaru ter je po celi občini znan kot hraber, skoraj predrzen ugašalec ter rešitelj imetja. Škoda znaša 800 do 1000 kron. Gospodar je bil zavarovan. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Svetovne vesti.

Policaji vlomilci. Iz Arada poročajo: Pri v ulici Nador stanujočem trgovcu Evgenu Barti so se vršile tatvine že več dni zaporedoma. Zato je Barta prosil, da bi stražila trgovino policija. Vendar tatvine niso prenehale. Naposled so dognali, da krade železniški uslužbenec Demeter Argyelan. Dognalo se je tudi, da je bil v zvezi z njim svak Mihael Sirty, ki je eden izmed prvih policajev in da je pri tatvinah pomagala policaj Karel Renes. Kadar je imel Sirty ali Renes pri trgovini stražo, tedaj je Argyelan brez skrbi kradel. Zdaj so zaprli vse tri tatove.

Nemški cesar se tožari. Malokomu je znano, da je nemški cesar tudi lastnik gostilne „Rominten“. Seveda ima najemnika. Sedaj toži cesar svojega najemnika, češ, da ne upravlja svojega posla po pogodbi. Prva sodna instanca je cesarjevo tožbo zavrnila ter pripisala stroške cesarju. Cesar pa je vložil priziv. In sedaj bo deželno sodišče izreklo razsodbo v imenu kralja v zadevi cesarja.

Po nedolžnem obsojen. V Petrinjah so izpustili Adama Rulo, ki je bil obsojen v domsmrtno ječo radi umora nad bratom. Preiskava je dognala, da je Rula nedolžen. V ječi je bil že sedem let.

Afričanski zdravniki. Prvotno afričansko prebivalstvo, do katerega še ni prodrla kultura, se zateka v boleznih k svojim duhovnikom. Le-ti seveda ne zdravijo s pomočjo znanosti, temuč z razno mistiko. Njihove hiše so prava strašila in sami delajo pri zdravljenju velike ceremonije: oblečejo se v posebno obleko, pobravajo si obraz, govore tajinstvene besede itd. Ker dela „zdravnik“ s pomočjo boga, daruje bolnik honorar le temu bogu, dočim dobi „zdravnik“ honorar le tedaj, ako se mu je zdravje posrečilo. Seveda si pridržijo vselej tudi dar, ki je namenjen bogu in stvar je rešena. Tudi ženske se bavijo z zdravilstvom. Kdor

hoče izvrševati „zdravniško prakso“, mora 1 do 5 let prakticirati ter položiti izpit.

Grozovita razstrelba dinamita se je pripetila v mestu Jellico ob Tennessee v Ameriki. Razletel se je poln vagon dinamita. Večina hiš je razrušenih ali vsaj močno poškodovanih. Ubitih je 15 oseb, ranjenih 50.

Velike sleparije s ponarejenimi menicami je izvršil odvetnik dr. Ehrenzweig na Dunaju, ki se je usmrtil. S ponarejenim podpisom graškega pivovarja Reininghausa je vzdignil par sto tisoč kron.

Strašna rodbinska drama. Blizu Opave je kmet Jaromil Natbiral v besni ljubosumnosti prisilil svojo ženo, da je pred razpelom prisegla, da ni on oče njunih otrok. Potem je ubil ženo in vse štiri otroke.

Kako je car Nikolaj II. snubil carico. Prvikrat je videl car Nikolaj II. mlado princezino Aliso, svojo sedanjo soprogo, v Waltonu na Temzi ter si jo takoj zaželel za ženo. Nekoga dne je našel carevič princezino samo v vrtne paviljonu. Takoj ga je prešinila misel, da je sedaj pravi čas, da jo snubi. Toda ni se mogel takoj spomniti, kako naj ji to pove, ne da bi prekršil strogo rusko etiketo. Kmalu se otrese bojazni, stopi pred princezino ter reče: „Car, moj oče, mi je zapovedal, da naj vam ponudim svojo roko in srce.“ — Princezinja je odgovorila: „Kraljica, moja mati, mi je zapovedala, da sprejemem vašo ponujeno mi roko.“ Princezinja se pri teh besedah hudomušno nasmehe in pristavi: „Ali srce sprejemem po svoji lastni volji.“

Pod vlakom iz Bukarešta na Dunaj. Rumunski mornar Demeter Buzila se je skrivoma pripeljal na osi ekspresnega vlaka iz Bukarešte na Dunaj. Ko so ga izvlekli izpod vagona, je bil ves sajast. Nedavno je potoval na ta način iz Bukarešta v Berlin.

Strašno klanje med belimi in zamorci se vrši že več dni v Atlanti in v drugih mestih na jugu Zedinjenih držav. Beli so linčali nesštevilno zamorcev, a zamorci se oborožujejo ter maščujejo umore svojcev. Neki orožar je prodal zadnje dni zamorcem 80.000 pušek.

Vlaka trčila. Na progi Chicago-St. Louis v Ameriki sta trčila dva vlaka. 6 oseb je mrtvih in 25 ranjenih.

Zrakoplov in brežični brzovavi. Iz Genta poročajo: Institut za mednarodne pravice je odredil, da je, kar se tiče zrakoplovov, zrak vsakomur prost. Vsaka država pa lahko prepove Herzove valove (brežični brzovavi) napeljavati preko svoje zemlje; o tem pa mora obvestiti tudi sosednje države.

Samoumor deklice. Na Reki se je zastrupila 25 let stara lepotica šivilja J. B., rojena iz Hrenovice na Kranjskem. Vzrok: nesrečna ljubezen. Na grobu ji je govorila v slovo prijateljica Anka Belič.

Napoleonovi izreki. Človek mora biti močan, da more biti dober. Slabotni značaji tičijo neprestano v strahu, sumu in nezaupnosti. — Da, ljubim moč, toda ljubim jo kot umetnik. Ljubim jo, kakor ljubi godbenik gosli, da jim izvabi glasove, blagodneče melodije. — Francoze mora vladati železna roka z žametno rokavico. — Polje obdelavati je pravi človeški poklic. — Moji sovražniki so me prisilili, da prebijem svoje življenje na bojiščih; napravili so me, ki sem imel pred očmi le blagor miru, za vojnega demona. — Zmago odločuje bolj moralna moč, kakor pa število. — Nekaj čudnega je, kako oblast imajo besede do človeka. Vladarji morajo zato vedno zelo paziti na svoje besede.

Raznoterosti.

Naše cenj. naročnike in soboritelje, ki so prejeli v drugi številki „tiskovine-naročilnice“ uljudno prosimo, da iste popišejo, to je, nam naznanijo čimpreje naslove takih oseb, o kojih se je nadejati, da bi se naročili na „Mladoslovenca“. Že smo prejeli prav lepo število takih naslovov, vendar je še vedno mnogo takih naročilnic med ljudstvom, kojih še nismo dobili. Torej naprednjaki, na delo! Naznanimo ob tej priliki še enkrat, da kdor nam pridobi deset

naročnikov, ki so nam naročnino istinito tudi poslali, dobi zato „Mladoslovenca“ za celo leto povrh. Za gg. agente imamo v to svrhu pripravljene tiskane knjižice (bloke), koje jim na zahtevanje pošljemo. Vsak blok ima 100 listov. Cimprije „Mladoslovenca“ mogočno razširimo, tem boljši bode. Gospodje družbeniki pri „Mladoslovenca“ se ne strašijo nobenega truda, skrbi ali boja, ki so si ga naložili. dobro vedo, da mora dobra in poštena stvar sijajno zmagati. — Za dobre dopise in članke dal bode „Mladoslovenec“ primerno nagrado in povrnil stroške. — Bog i narod!

Zadnji opomin gotovim poštnim uradom in pismonošem. Materijal je nabran in sedaj sledijo nevarne preiskave, ker se nam je od tuintam vračal „Mladoslovenec“ nazaj, brez da bi se bile stranke lastnoročno podpisale. Tudi imamo dokaze, da so nekatere osebe kar za druge podpisovale in nam list vračale, dasi je bil list celo naročen in plačan. Nekaj iztisov nam je bilo celo vrnjenih brez vsake opombe. Toraj pozor! Kdor lista iz tega ali onega vzroka noče sprejeti, naj zapiše na ovitek: „Ne sprejem“ in se mora lastnoročno podpisati.

Somišljeniki pozor! Prosimo vas, pazite skrbno na vse, kar se dela proti „Mladoslovenca“ bodisi od ene ali druge strani ter nam takoj vestno poročajte o vsem. Kako se „Mladoslovenec“ preganja, kakšna sredstva rabijo njegovi nasprotniki proti njem, kdo so tisti nasprotniki itd., to moramo vse vedeti, ker je to za razvoj lista velevažno. Kar nam boste poročali, naj odgovarja resnici; vašega imena pa ne povemo nikomur. Toraj le pridno poročajte, da se bomo vedeli ravnati.

Glasovi o snujoči se novi neodvisni stranki na Štajerskem. „Naš List“ z dne 28 sept. piše sledeče: „Kaj hočemo?“ Štajerski Slovenci, kaj hočemo? Tako je naslov 35 strani broječi brošuri, ki jo je izdal „osnovni odbor v Celju“ in je podpisana po sledečih gg.: J. Šinko, župan v Središču; Benj. Kunej, tajnik v Brežicah; dr. Rih. Karba, zdravnik na Vranskem; Jos. Zdolšek, posestnik na Ponikvi; Fr. Štupica, notar v Št. Lenartu; Rad. Škoflek, nadučitelj v p. v Vojniku; Bl. Urleb, župan v Št. Jurju; Iv. Pleskovič, rač. vodja v Trbovljah; Dom. Majcen, rudar v Hrastniku; dr. K. Chloupek, zdravnik v Ljutomeru; Vek. Spindler, časnikar v Celju. Kaj hočemo? — v tem znamenju se je izvršil pri nas prvi klic nezadovoljnosti nad starimi razmerami. Kaj hočemo: tako se sprašujejo in dopovedujejo novonastopajoči. Na Štajerskem je bilo nekdanj ognjišče slovenske politike. Ali od tedaj so minula desetletja in v tem se je marsikaj izpremenilo. V političnem oziru je Štajerska najbolj zanemarjeno slovensko ozemlje. Štajersko rodoljubje prvakov, ki je svoj čas tako slovelo in je stajala te rodoljube zlasti akademična mladina za vzgled kranjskim liberalnim prvakom, ves ta sijaj se je razblinil, kakor hipna pena na vodi. Kakor kranjskim, tako je bil tudi štajerskim prvakom narod le molzna krava, od katere so se redili, s pomočjo katerega so si sezidali svoje mogočne pozicije. Kaj so jim bile mar ljudske potrebe, ljudske želje? Rodoljubje jim je bilo plašč, pod katerim so skrivali svojo sebičnost; politika jim je služila kot sredstvo, s katerim se pride hitro do svojega cilja. Ponosni so na svoje denarne zavode, ki so jih ustanovili, a tudi pri tem nastane vprašanje, komu so največ koristili! Najsijajnejši dokaz, da so vse gorenje besede resnične, nam spričuje ravno vpogled v naše politične razmere. Svoj čas je bilo prav v tem listu statistično dokazano, da zanimanje štajerskih Slovencev za politično vprašanje pada, da imamo toliko — da so naši rodoljubi stali na straži, bi kaj tacega nikdar ne bilo mogoče — tujega uradništva pri nas, kakor da bi bilo na slovenskem Štajerskem celih pet milijonov Nemcev. V takem razmerju nam je vlada pravična — in naši prvaki se niso upali ničesar storiti proti tej vladi! V predležeči knjižici, kjer se razvijajo nekake osnovne misli nove stranke in lista, ki naj se ustanovi pri nas, vidimo sicer, da je namenjen po eni strani boj prvakom, po drugi strani se obljubuje bojevati za narodne pravice. Podpisana imena

obljubujejo mnogo, ali enega pogrešamo: izjava absolutnega demokratizma, dasi priznamo, da se povsodi povdarja, da so voditelji in politiki le nekako sredstvo, po katerem naj pride narodna zahteva in želja do javne besede in uresničenja. Nimamo povoda dvomiti v demokratični duh podpisanih, tudi bi bila vsaka sodba prezgodnja, dokler nimamo pred seboj njih dejanj, ali preden se novi program definitivno sklene, bi bilo želeti, da se da o njem prilika javne diskusije, ker ta program naj bo tak, da je mogoče dobiti stranki pristavev tudi po drugih slovenskih kronovinah.

D.

Tako „Naš List“: „Domovina“ istega dne piše pa o tej novi stranki tako-le:

Zakaj se snuje neodvisna slovenska stranka? Ona pravi v začetku svoje že omenjene knjižice, da hoče delati v popolnem nasprotju s sedanjo našo oportunistično politiko, napovedati neizprosno boj prvaštvu, poslančevstvu in posameznih oseb nadvladnemu samoljubju, ki misli, da se sme iz visokega ozirati na revnejše sloje našega naroda, streti vpliv teh ljudi na naše javno življenje, streti njih misli, da so edino oni poklicani voditelji naroda, da je edino tisto pravo, kar so oni sklenili!“ Tako gromi papirnati top neodvisnih na sedmi strani, na zadnji pa pravi: „Ne gre se nam zato, da bi naš narod dobil nove poslance, nove župane itd., gre se nam zato, da v naši politiki na znotraj in na zunaj zavlada nova smer. Naši deželni in državni poslanci zato ne smejo zamuditi javnega osnovnega shoda nove smeri, ki bo v dvoraniceljske „Čitalnice“ prihodnjo nedeljo 30. t. m. ob 1. popoldne, da sprejmejo ukaze novih političnih vojskovodij slovenskoštajerskih. Klicani bodo poslanci na strog odgovor, streti hočejo njih vpliv, določiti jim „novo smer“ in tej se morajo poslanci pokoriti, sicer bodo „lumpje“, kakor neki drugi ljudje v brošuri. Na celem svetu izven „neodvisnega“ iščejo razumni ljudje za novo smer nove ljudi. Neodvisni obdrže stare in ti bodo seveda toliko prvaški, da se bodo zanaprej imeli za prave, kar so sklenili. Zakaj se torej snuje nova stranka? Program ima razen ošteve „svečenikov“ isti, kakor smo ga imeli dozdaj. Samo da smo imeli tudi srednje šole na skrbi, katerih neodvisni ne omenjajo in da smo mislili, da Mažari ne bodo lahko pustili prekmurskih Slovencev Zedinjeni Sloveniji. Ostane samo nov časopis, katerega bodo neodvisni pisali brez vse sebičnosti in brez vsega koristolovja, noben neodvisnik ne bo iskal plačila pri njem.“

„Mladoslovenec“ pa bo o vsem tem poročal, ko dobi poročilo o ustanovnem shodu v Celju. „Neodvisni“ nam niso poslali one brošure, ki je tudi še danes nimamo in je nismo niti videli. Upamo, da se bomo, kolikor se to nas tiče, pogovorili v prih. šte.

Kar smo zvedeli dosedaj o tej organizaciji itd., smo zvedeli prav „čedne“ stvari iz „Slovenca“. Ker so „neodvisni“, še predno je silna gora porodila malo miško, rabili proti našemu uredniku lažnjiva, nesramna in podla sredstva, hočemo o tem, kakor rečeno, še govoriti. Naše mnenje je, naj bi bila nova stranka dosledno ne samo „neodvisna“ itd., ampak naj se poslužuje v dosego svojih ciljev tudi poštenih in dostojnih sredstev.

Gospodarske vesti.

Jabolčnik iz prezgodaj odpadlih jabolk se pri nas splošno izdeluje. Da postane prav okusen in da se ne pokvari, priporoča se ga napraviti takole: Moštu 100 kg sadja se prilije 20 l vode in tej tekočini se pridene na 100 l do 3 kg sladkorja.

Zanimivosti iz zagrebške razstave. Splošno so se občudovali razstavljeni konji veleposestnika Leopolda Pfeifferja. Eden njegovih konjev je prodan za 20.000 kron. Zanimanje vzbuja tudi velikanski gosjak, ki je dobil v razstavi v Nemčiji prvo nagrado in ga je hrvatska vlada kupila za 160 mark. Svinja posestnika Kniferja tehtala 448 kg. Trikrat je že vrgla mladiče, prvokrat 7, drugokrat devet in tretjokrat

14 pujskov. Proda se za 500 K. Najlepša vola je razstavil neki kmet iz Kranjske, tako sta težka, da nadkrilujeta vse vole, ki so jih razstavili različni veleposestniki.

Iz gnjilega grozdja se napravi dobro in stanovitno vino. Ker je grozdje tem bolj gnjilobi podvrženo, čim bolj je zrelo, posebno pa grozdje nekterih finih vrst (beli burgundec, rulanec itd.) je samoosebi umevno, da bi bilo nespametno tako gnilo grozdje zavreči. Mešati ga pa med zdravo grozdje je ravnotako napačno, ker se z gnilim grozdem v mošt in iz tega v nastalo vino spravi mnogo škodljivih, posebno gnjilobo, cik, zavrelko itd. povzročujočih glivic. Tako vino je podvrženo raznim boleznim, posebno rado rjavi (nateguje), se lahko scika, zavre itd. ter ima sploh neprijeten okus po gnjilobi. Da pa napravimo iz gnjilega grozdja popolnoma stanovitno, okusno in dobro vino, moramo na naslednji način postopati. Gnilo grozdje se od zdravega v trgatvi skrbno loči. Kakor hitro se ga je nabrala večja množina, tako da se stiskalnice vsaj enkrat lahko napolni, se, še preden preide v kipenje, zmelje in takoj ter ne prehudo stisne (spreša). Mošt, ki odteka iz stiskalnice, se ali pasterizuje (segreva na 70° C) ali se pa polni v močno žvepleno posodo. Slednje se zgodi na ta način, da se primerno velik sod tako zažvepla (najbolje s kadirnico), da je poln žveplene dima (žveplene sokislino). Potem se sod približno do tretjine napolni z moštom iz gnjilega grozdja, se zabije ter sempatja toliko časa valja, da mošt posrka ves žvepleni dim vase. Nato se sod odpre in zopet močno zažvepla, do druge tretjine napolni in zopet valja. Kadar je mošt tudi ta dim posrkal, se žveplanje tretjič ponovi in sod do vrha zalije ter zabije in na podkladje položi. Ker je žveplena sokislina, to je plin (dim), ki se razvija, kadar žveplo zažgemo, močan strup za glivice, uničili ali vsaj omamili bomo s takim ravnanjem vse glivice, ki so v mošt prišle iz gnilega grozdja. To so razne nam koristne in škodljive glivice. Izmed koristnih nas zanimajo gotovo le one, ki povzročajo alkoholsko kipenje, ki torej iz sladkega mošta delajo opojno vino, izmed škodljivih glivic uničimo pa predvsem one, ki povzročajo gnjilobo, nepravilno in sluznato kipenje, cik, zavrelko itd. Tak, močno zažveplan mošt ne bo torej nič kipel, bo ostal tib ali nem in v kakih 48tih urah se bodo v njem vse škodljive glivice z blatom vred polegale na dno sode. Sedaj je nastal za nas čas, da se te nesnage rešimo. Cisti mošt skozi pipo previdno od blata odtočimo in ga močno zračimo; to se zgodi, če teče iz sode čez kak cedilnik v škaf, kjer ga pa še povrh s snažno metlico pretepamo in prelivamo. Na ta način mošt izgubi vso glivico strupeno žvepleno sokislino (žvepleni dim se izkadi) in gnilobne nesnage očiščen mošt je sedaj zopet sposoben za kipenje. Če v njega vsejemo koristnih glivic s tem, da mu dodamo nekaj litrov kipečega mošta iz dobrega, zdravega grozdja, nam bo začel kmalu kipeti, posebno če gledamo na to, kar je pa za vsako kipenje važno, da bo imel pravilno toplino (18 do 22° C). Še bolje je, če v tak tih (steriliziran) mošt vsejemo samočistih drož, ki jih dobimo pri kmetijsko-kemijskih preskušalnicah (n. pr. v Ljubljani itd.). Ker obsegajo samočiste drože le eno vrsto zelo popolnih kipelnih glivic, se bo seveda kipenje tudi bolj pravilno vršilo ter bo tako vino bolj okusno in čisto. O tem so se imeli priliko prepričati udeleženci lanskih kletarskih tečajev v državni vzorni in poskušalni kleti v Rudolfovem, kjer so se vršile tozadevne poskušnje. Kako se ravna s samočistimi drožmi, nas pouči kmetijsko preskušalnice. Najbolje je, če nekaj dni poprej potrgamo in stisnemo toliko zdravega grozdja, da dobimo kakih 5—6 l mošta, ki ga potem sterilizujemo (od zaroda očistimo) s tem, da ga kakih 5 minut kuhamo v posteklenjeni posodi. S kuhanjem uničimo namreč vse glivice, ki so vanj prišle z grozdja, tako da ne bo mogel samodsebe kipeti. Kadar se mošt nekoliko ohladi, ga vlijemo v kako snažno steklenico in jo zamašimo s kosom vate (pavle), ki namreč zabrani vstop glivicam iz zraka. Kadar se pa mošt ohladi na pravilno kipelno toplino (18—22° C), se mu doda vsebina steklene cevke ali steklenice, kjer preskušalnice navadno razpošiljajo žlahtne samočiste drože. V dveh do treh dneh bo pričel mošt v steklenici burno kipeti, in tak z žlahtnimi glivicami burno kipeč mošt je najbolj pripraven, da se z njim vpelje kipenje mošta iz gnjilega, na prej popisani način očiščenega mošta v sodu. Na vsak hl ga je treba dodati vsaj 1 l.

B. Skaliček.

c. kr. vinarški nadzornik v Rudolfovem.

Listnica uredništva in upravištva.

Vsem gg. sotrudnikom srčna hvala. — Gg. . . . i . . . in L. v P. in B. hvala za izreke ptujkega Iškarijota i. dr. Na ono nesramnost odgovorim samo to: Ako me bi ona banda pri in okrog „Štajerca“ hvalila, znalo bi se res zgoditi, da bi se od same žalosti tako napil, da bi poginil; sicer pa pijem toliko, kot vsak drug pošten človek,

najbrže pa še manj. (Prav gotovo pa manj, kot oni šmirjakelni pri Štajercu). To vedo oni podli „uredniki“ in celi Ptuj sami dobro. Ako me bodo pa le dražili, zna se zgoditi, da bode njih šefurednik O. zopet jokal (v pravem pomenu besede), kakor se je že. Pa tudi nekdo bi še proklete frčal od „Štajerčevih“ uslužbencev, če bi jaz hotel storiti. Naslove sem dobil (a ne kradel) čisto drugim potom in plačal zanje 30 K (torej ceneje kakor je prodal Judež Kristusa!!!). Imam Štajerčevih naslovov prav dosti še posebej, ki sem jih nabral l. 1903 v Ptujju potom mojega inserata v „Štajercu“. Tako je torej stvar in nič drugačna. Vraga, naj me pa lopovi tožijo, saj v tem slučaju ne bodo sodili ljubljanski porotniki!! Bi me to jako veselilo. — Ptuj puščam pri miru, ker se je čisto nek drug gospod obgliral, da bo mahoma rešil s svojim listom ptujski okraj in rekel, da ne da za moj bivši list niti groša. Mu toraj privoščim mnogo sreče, a kakor se kaže, se je soldat zmotil. No še nekaj za šalo: „kaj bo, kaj bo, kadar bom pisal in urejeval list v treznem stanju, če že sedaj trepetajo, ko ga pišem „pijan“. Sedaj pa grem precej na en liter „ta grenčga“ od samega veselja, ker me še niso pozabili. Pa z Bogom! I. K. — Dopisi, ki smo jih za to štev. prejeli, niso za rabo, rajše nič! Oprostite nam vsi. Pišite v duhu lista in stvarno.

„Mladoslovenec“

sprejme v službo še enega

urednika in dva administratorja

oziroma administratorici, ki se morejo skazati kot spretni in zanesljivi. Plača po dogovoru. Eden administrator ozir. administratorica se mora dobro razumeti na nabiranje domačih in zunanjih inseratov. Ker se list močno širi, imel bode v spretnih rokah prav lepo prihodnost in bodo tudi uslužbenci lahko trajno dobro izhajali. — Ponudbe s prepisi pričeval se naj pošljejo: konsorecij „Mladoslovenca“ v Ljubljani.

Igralci

na citre

dobe 5 iger za citre in katalog 1907 zastonj pri

J. Neukirchner

Görkau (Češko)

Družinski blaginji je posvečena skrb naših gospodinj!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

je edina sladna kava, ki dobiva po Kathreinerjevem načinu posebnega proizvajanja pri ljubljeni vonj in dobri okus zrnate kave.

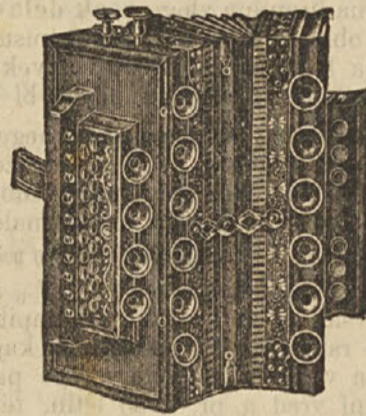
Njene velike, vohče priznane zdravstvene prednosti so čestokrat poudarjali najodličnejši strokovnjaki znanstva.

Poleg izdatnega prihranka v vsakem gospodinjstvu je vsakdanja uporaba zlasti za mladino neprecenljive vrednosti!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime KATHREINER in zahtevajte le izvirne zavojce z varstveno znamko »župnik Kneipp«.

Priporočajte in razširjajte „Mladoslovenca!“

30 dni na ogled.

Po pogojih mojega cenika, tedaj brez nevarnosti naročevalca, pošiljam jaz po poštne povzetju mojo harmoniko „Volksfreund“ št. 663, da zamorem vsakega o izvrstni kakovosti te harmonike prepričati. Ta harmonika ima patentirano nezlomna zavita peresa ne samo za tipke, ampak tudi za base in za zaklopnice, potem 10 tipk, 2 registra, dvoglasna, 48 glasov, 3 vrste trobent, mahagoni barvno politirana, črni robi z barvnimi portami, dvojni meh z niklastimi ekovi, velikost 31+15 cm in stane 7 K.

Navodilo, po katerem se lahko vsak sam nauči igrati, priložimo zastonj.

Ceneje in manjše harmonike za učenje, posebno za otroke po K 2:20, 3:50, 4:40, 5:50. Finejše harmonike po 9, 10, 12, 14, 16 kron

so razvidne iz mojega cenika. Imam v zalogi tudi gosli, flavte, citre i. t. d. Na mojih harmonikah ni colninskih izdatkov, ker so češki izdelki. Prosim, se ozirati na to! Nobena rizika! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. Pošiljanje po poštne povzetju od „Erzgebirgisches Musikwarenversandhaus“

Hanns Konrad v Mostu

(Brüx) št. 652, Češko.

Velik ilustrovan cenik, obsegajoč nad 1000 slik, se pošlje na zahtevanje vsakemu zastonj in franko.

S. Friedrich

v Ptujju, Poštna ulica št. 4

kupuje kože svinjske, kunje, dihurjeve, lisičje, vidrove, zajčje, vse to

po najvišjih cenah in sicer dražje kot drugi kupovalci, ker on razpošilja v inozemstvo.

Čudovita zbirka sveta!

50 kom. za samo gld. 2-50

1 sprelepa večkrat z uradnim pat. varovana anker-remontoir-žepna ura s pisneno fabriško garancijo za dober in natančen tok, 1 fina oklepna verižica iz double-zlata, 2 prstana iz amerik. double-zlata z imit. briljanti (za gospoda in damo), 2 gumba iz double-zlata za zapestnice (ostaneta vedno nova), 3 prsni gumbi, 3 gumbi za zavibane ovrtnike, 1 fin žepni nožič z napravo, 1 zelo lepa svilen ovrtnica, svetla ali temna, 1 dražestna igla za ovrtnico s simili-briljantom (doublirano), 1 dražestna broža za dame, zadnja novost, 1 krasno toaletno zrcalo, 1 dražestna koristna denarnica, 1 par boutonov z amerik. briljanti, prist. sreb. sekircami, 1 f. nikelnasti pisalnik, 1 pat. vremenski barometer, 1 garnitura 20 komadov različnih pristnih inozem. pisemskih znamk, 1 fini cigaretni odrezalnik (nikel), 1 pat. držalo za ovrtnice, 1 album najlepših razgledov sveta. — Vse skupaj z elegantno anker-remontoir-žepno uro, koja sama je dvakrat toliko vredna, velja gld. 2-50. Dobi se, če se denar naprej pošlje ali po povzetju pri centralni zalogi patent. ur in draguljev

S. Urbach, Krakov št. 58.

NB. Pri naročilu dveh paketov se pridene 1 prima angl. britev zastonj. Neugajajoče se zamenja ali denar vrne, in je torej vsak riziko popolnoma izključen.

Salame fine ogrske gld. 1-80, iz gnjati zelo priljubljene gld. 1-30, dunajske 86 kr., bolj fine za kilo gld. 1-50.

Gnjat à la Praga 1 gld., brez kosti gld. 1-20, — pleče brez kosti 95 kr., suho meso 86 kr., slanina 88 kr., glavina fina 50 kr. za kilo.

Fine kranjske klobase vel. po 20 kr. **Slivovka brinjevec** gld. 1-20 liter pošilja s poštne povzetjem od 5 kil naprej

Janko Ev. Sirc v Kranju Ustanovljeno leta 1885. Mnogo priznanj o doposlanem blagu. Kupujem vedno brinjevo olje.

Hočete li zaslužiti lahkim potom denar?

potem zahtevajte zastonj in poštne prosio ilustrirani cenik ur, zlata in srebra, kitajskega srebra, furnir ter orodja in glasbenega blaga

F. Pamm, Krakov (Avstrija)

Zielonagasse 3,

Suhe jedilne gobe

kupuje v vrečah po 20 do 25 kg

Albin Schanil, Dunaj 17 Hauptstrasse 67.

Za ponudbe z navedbo cene in vzorcev se prosil!

Zahtevajte zastonj

in poštne prosto moj bogato ilustrovani glavni cenik s čez 1000 slikami o nikelnastih, srebrnih in zlatih urah, marke Roskopf, Hahn, Omega, Schaffhausen, Glashütte, kakor tudi o vsakovrstnem solidnem blagu v srebrni in zlatini po originalnih cenah.

Nikelnasta remontoir-ura K 3—, sistem Roskopf, črna jeklena ura K 4—, sistem Roskopf, patent-ura K 4—, švicarska original sistem Roskopf patent K 5—, goldin remontoir-ura „Luna“-kolesje K 7-50, srebrna remontoir-ura „Gloria“-kolesje K 7-60, srebrna remontoir-ura z dvojnimi pokrovom K 11-50, srebrna sklepna verižica s takozv. springringom 15 gr. težka K 2-40, ruska Tula nikelnasta anker-remontoir-ura „Luna“-kolesje K 9-50, ura-kukavica K 8-50, budilnica K 2-90, kuhinjska ura K 3—, schwarz-wälder ura K 2—.

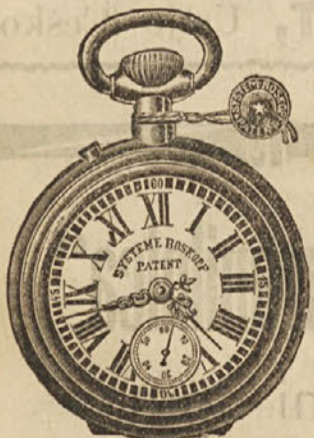
Za vsako uro triletno pisneno jamstvo! Nobene rizike. Zamenjava dovoljena, ali denar nazaj!

Prva tovarna za ure

Hanns Konrad v Mostu (Brüx) št. 651, Češko.

Anker-ura prihodnosti!

Samo 5 kron!

Samo 5 kron!

je moja pristna švicarska sistem Roskopf-patent anker-ura z masivnim, solidnim, antimagnetičnim kolesjem, pristnim email-kazalom (ne papirnatim), z varstveno plombo opremljenimi pristnimi nikelnastimi obodi, sarnirni pokrov čez kolesje, tekoča 36 ur (ne pa 12 ur), krasni pozlačeni kazalniki, natančno regulirana s 3 letnim jamstvenim listom, komad K 5—, 3 komadi K 14—, s sekundnim kazalnikom K 6—, 3 kom. K 17—, v pristnem srebrnem obodu K 10—, 3 kom. K 28—, s sekundnim kazalcem K 12-50, 3 komadi K 35—.

Zamenjava dovoljena, ali pa se denar vrne brez odbitka.

Posilja proti povzetju prva tovarna ur Hanns Konrad v Mostu (Brüx) Češko, št. 650.

Bogato ilustrovane cenike z več kot 1000 slikami se na zahtevanje pošlje vsakomur zastonj in poštne prosto.

Rastlinski liker in rastlinska grenčica

JELEN

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepita želodec in z njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka te vrste.

Edini izdelovatelj: Anton Jelenec v Idriji imetelj rastlinske destilacije „Jelen“.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu. * Akcijski kapital 2 milijona kron. * Podružnica v Spljetu.

Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, noveev in deviz. Zamenjava in eskomptuje izzrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. — Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavejje. Eskompt in inkaso menic. Borzna naročila. Promet s čeki in nakaznicami.

Ceno češko
posteljno perje!

5 kg novega skubljenega K 9'60, boljšega K 12'—, belega jako mehkega skubljenega K 18'—; K 24'— snežno belega, mehkega, skubljenega K 30'—, K 36'—.

Posilja se franco proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povrnitvi poštnih stroškov.
Benedikt Sachsel, Lobes 198
pošta Plzen na Češkem.

Substance za mošt

s kojimi se napravi

dobra domača pijača

Cena za en polovnjak, to je 283 litrov, 7 kron 80 vin.

Edina razpošiljalnica: **A. Kurnig**, Gradec (Stajersko), Keplerstrasse 36.

Krup
vzbujajoče!

Namesto
18 K
samo
7 K

Krasna remontoir-
Gloria-
srebrna ura

s 3 močnimi pokrovi, bogato gravirana, natančno tekoča, 3letno jamstvo, proti povzetju

samo 7 kron.

Tovarna za ure: **J. König**, Dunaj VII., Westbahnstrasse 36-203.

Stanje hranilnih vlog
nad 19 milij. kron

Stanje rezervnega zaklada
nad 650.000 kron

Mestna hranilnica ljubljanska

v Prešernovih ulicah, v lastni palači

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervn. zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. — Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred n. pr. v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice
(glasbeno orodje) izdeluje in razpošilja
prva sisečka tovarna tamburic

J. Stjepušin

Sisek (Hrvaško)

Ta tovarna je bila odlikovana na Pariški razstavi leta 1900. in na milenijski leta 1896.

Razven vsega glasbenega orodja so tudi vsakovrstne sekirice (note) za različne instrumente v zalogi. Priporočajo se izvrstne gosli, citre, kitare, mandoline, harmonike in okarine.

V isti tovarni izhaja tudi strokovni list

„Tamburica“

po enkrat na mesec ter stane za celo leto 8 kron z glasbeno prilogo vred.

Za vsak instrument se jamči.

Velik cenik s slikami se pošlje na zahtevanje zastoj in poštne prosto.

Vydova tovarna hranil, Praga VIII.

izdeluje in priporoča:

Vydovo žitno kavo.

Juhni prídátek známka „Vydra“.

Juhne konzerve (grahove, lečne, gobove in riževe).

Oblati (specialiteta: „Dessert délicat“ in masleni oblati).

Šumeči limonadni bonboni „Ambo“.

Dišava za pecivo „Buhtin“.

Napravite poskus!

Kolekcija vseh teh izdelkov 3 K 20 v. in poština.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno. — Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „Schicht“ in varstveno znamko „jelen“.

Dobiva se povsod.

Največja tovarna svoje vrste na evropskem kontinentu

JURIJ SCHICHT, Ustje (Češko).

Varstvena znamka.

Indra Tea

Najboljši in najfinejši čaj na svetu! Melange iz najfinejših in najmočnejših čajev iz Kine, Ceylona in Indije; dobiva se v boljših spece-rijskih, delikat. trgovinah. Na debelo pošilja:

Dobiva se povsod!

Indra Tea Import Compani, Trst.

Poljedelci,

Poljskih delavcev vsak dan bolj primanjkuje in kmetovalec danes že brez pomoči **poljedelskih strojev** polja obdelovati in pri-

pozor!

delkov obdelati več ne more. Kdor si pa kupi stroj, naj si omisli zanesljivo dobro blago. Najboljše in najzanesljivejše stroje,

posebno pa

mlatilnice

čistilnice, proste in najboljše, kakor tudi

slamorenice priporoča

Trgovina z železnino „**MERKUR**“

P. Majdič v Celju.

Zaloga posod za mleko. — Posebni ceniki strojev brezplačno. — **Traverze in cement.** Nepremočljive vozne plahte.

„Južnoštajerska hranilnica“

v Celju „Narodni dom“

za katero jamčijo okraji: Gornjigrad, Sevnica, Šmarje pri Jelšah, Šoštanj in Vransko za popolno varnost vlog in za njihovo po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti

obrestuje hranilne vloge po 4 od sto

in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter

plačuje rentni davek hranilnica sama

in ga ne odtegne vlagateljem, tako da dobe isti popolnoma nad 4% obresti.

Izposojuje pa od dne 1. prosinca 1905 na zemljiško varnost

po 4³/₄ odstotka

občinam in korporacijam navedenih petih okrajev pa po 4¹/₂%. Hranilnica posluje s strankami vsak torek in petek dop., za druga opravila pa je uradnica odprta vsak dan ob navadnih urah.

Zahtevajte povsod „**Mladoslavencia**“!